

ПЕРСОНАЛІЇ

**ВІТАЄМО КОЛЕГУ, ВЧИТЕЛЯ,
ВИДАТНОГО УКРАЇНОЗНАВЦЯ!**

З 85-ЛІТТЯМ

ПОПОВСЬКОГО

Анатолія Михайловича –

*професора кафедри
українознавства та іноземних мов
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Народився 29 жовтня 1935 р. в с. Приют Магдалинівського району Дніпропетровської області. У 1955-57 рр. служив у лавах Радянської армії. У 1962 р. закінчив Дніпропетровський державний університет (нині – Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара), 1970 р. – аспірантуру цього університету. У 1972 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук на тему «Лінгвістичне та історико-культурне значення полтавських говорів у формуванні української літературно-національної мови». У 1974 р. присвоєно вчене звання доцента. У 1985-87 рр. навчався у докторантурі університету. У 1990 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук на тему «Південноукраїнські джерела в історії формування української літературної мови». Вчене звання професора присвоєно у 1992 р.

У 1991-97 рр. – завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства Дніпропетровського державного університету, 1998-99 рр. – завідувач кафедри історії та українознавства Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. Нині – професор кафедри українознавства та іноземних мов Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, де викладає курс ораторського мистецтва, української мови за професійним спрямуванням, а також є керівником предметно-методичної секції з української мови.

Автор 945-и публікацій з історії української літературної мови, лексикографії, діалектології, ономастики, термінології, української літератури, зокрема монографія «Дешифр про українські прізвища» (2020), поетична збірка «У роздумах плінного часу...» (2020). Підготував 20 кандидатів та 2-х докторів філологічних наук. Був офіційним опонентом на захистах 85 кандидатських і 9 докторських дисертацій. Його послідовниками є 6 членів Національної спілки письменників України, під його керівництвом підготовлено та презентовано 19 збірок поетів-початківців.

Член спеціалізованих вчених рад (Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара та Запорізький національний університет) із захисту докторських і кандидатських дисертацій зі спеціальності 10.02.01 – українська мова. Член редакційних колегій кількох наукових фахових видань України.

Колом наукових інтересів А.М. Поповського є етнолінгвістика, історія мови й антропоніміки, мова професії, правознавча термінологія, ораторське мистецтво.

Нагороджений почесною грамотою «За особливі заслуги перед Українським народом» та знаком Президії Верховної Ради України, відзнакою Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України». Указом Президента України присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України» (2018). Нагороджений цінним подарунком Голови Верховної Ради України (2019) та грамотою Міністра внутрішніх справ України (2019).

Колектив університету щиро бажає ювілярові міцного здоров'я та невичерпного натхнення, наукова і творча діяльність якого завжди є життєвим дороговказом для науковців та всіх, чия діяльність слугує інтересам сьогодення та майбутнього України!

ВІТАЄМО ВЧЕНИХ-ЮРИСТІВ З ЮВІЛЕЯМИ!

ШЕМШУЧЕНКА Юрія Сергійовича

академіка-секретаря відділення екологічного, господарського та аграрного права, дійсного члена (академіка) НАН України та НАПРН України

Народився 14 грудня 1935 р. у м. Глухові Сумської обл. У 1962 р. закінчив юридичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (нині – Київський національний університет імені Тараса Шевченка). У 1962–1966 рр. працював помічником прокурора, прокурором району в Сумській обл. Протягом 1966–1969 рр. навчався в аспірантурі при Інституті держави і права АН УРСР (нині – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України), після закінчення якої працював у цьому ж інституті: з 1972 р. – старший науковий співробітник, з 1979 р. – завідувач відділу, а з 1988 р. по теперішній час – директор інституту.

У 1970 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Прокурорський нагляд за законністю в діяльності виконкомів місцевих Рад» (спеціальність 12.00.02), у 1979 р. – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Організаційно-правові проблеми державного управління охороною навколишнього середовища в СРСР» (спеціальність 12.00.02, нині – 12.00.07). Вчене звання професора присвоєно у 1985 р. Обраний дійсним членом (академіком) Національної академії наук України у 1992 р., дійсним членом (академіком) Академії правових наук України (нині – Національна академія правових наук України) у 1993 р.

Напрями наукової діяльності – конституційне право, адміністративне управління, екологічне і космічне право. Оpubлікував понад 900 наукових та навчально-методичних праць, серед яких: «Правовые проблемы экологии» (1989), багатотомник «Антологія української юридичної думки: у 10 т.» (у співавт., 1998), «Український парламентаризм: минуле і сучасне» (у співавт., 1999), «Юридична енциклопедія: в 6 т.» (голов. ред.), «Конституція України: Науково-практичний коментар» (2003), «Земельний кодекс України: Коментар» (2003), «Теоретические проблемы гармонизации законодательства Украины с европейским правом. Проблемы гармонизации законодательства Украины и стран Европы» (2003), «Антологія української юридичної думки: у 10 т.» (у співавт., 2003–2005), «До проблеми формування законодавчої політики в Україні» (2005), «Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар» (2004), «Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології» (2006), «Теоретические проблемы современного экологического законодательства в Украине» (у співавт., 2006), «Великий енциклопедичний юридичний словник» (2007), «Гендерні паритети в умовах трансформації суспільства» (у співавт., 2007), «Кодифікація законодавства України: теорія, методологія, техніка» (у співавт., 2007), «Екологічне право України: Академічний курс: підручник. 2-ге вид.» (у співавт., 2008), «Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 4: Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права» (у співавт., 2008 (укр.), 2011 (рос.), 2013 (англ.)), «Космічне право: підручник» (2012), «Правова доктрина України: у 5 т. Т. 4: Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права» (у співавт., 2013 (укр.), 2017 (англ.)), «Джерела конституційного права України» (у співавт., 2014), «Теоретичні проблеми розвитку конституційного законодавства України на сучасному етапі» (у співавт., 2015), «Формула демократії: народ – конституція - влада» (2016), «Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т.3: Загальна теорія права (у співавт., 2017), Т.17: Кримінальне право (у співавт., 2017).

Входив до складу Конституційної комісії Верховної Ради України і робочої групи по розробці проекту Конституції України 1996 р., а також був членом Комісії з підготовки змін до Конституції України та інших законопроектів (2000), Національної конституційної ради (2008), Конституційної Асамблеї (2012–2014). З 2015 р. активно працює у складі Конституційної Комісії щодо внесення змін і доповнень до Конституції України. Протягом десяти років (1994–2004) очолював Комісію з питань громадянства при Пре-

зидентові України. Є членом Секції суспільних наук Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки (з 1993).

Один із співавторів проектів законів України «Про наукову і науково-дослідну діяльність», «Про полювання і мисливське господарство», «Про енергозбереження», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення в наслідок Чорнобильської катастрофи», «Земельного кодексу України» та ін. Один з ініціаторів розроблення міжнародного глобального договору з питань охорони навколишнього середовища.

Академік Української академії політичних наук (1995), дійсний член Міжнародної академії екологічного права (США). Експерт Ради Європи з екологічного права (1993), член Міжнародного арбітражного суду, Комісії екологічного права Міжнародного союзу захисту природи, Почесний член Інституту правових досліджень Польської академії наук, член Міжнародної академії порівняльного права, Голова Міжнародного центру космічного права НАН України (1998).

Головний редактор журналів «Правова держава», «Держава і право», «Часопис Київського університету права», «Судова апеляція» та ін. Голова спеціалізованої вченої ради Д 26.236.01 в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.

Заслужений діяч науки і техніки України (1995). Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V, IV, III, II ступенів (1999, 2006, 2009, 2016), орденом «За заслуги» III ступеня (2010), орденом Володимира Мономаха (2015), золотою медаллю НАПрН України (2015), Почесною грамотою Верховної Ради України (2002), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2003), Відзнакою Конституційного Суду України (2015), Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» (2015), Подякою Міністерства освіти і науки України (2018). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2004), Премії НАН України імені М. П. Василенка (1998), Премії імені Ярослава Мудрого (2014). Почесний ректор Київського університету права НАН України.

НОРА Василя Тимофійовича

дійсного члена (академіка) НАПрН України

Народився 20 грудня 1940 р. у с. Мусіївка Хорольського р-ну Полтавської обл. У 1967 р. закінчив юридичний факультет Львівського держуніверситету ім. І. Я. Франка (нині – Львівський національний університет імені Івана Франка). З 1967 р. по 1969 р. працював народним суддею Луцького р-ну на Волині. У 1972 р. закінчив аспірантуру Львівського державного університету. З 1972 р. працював у цьому закладі на посадах асистента, старшого викладача, заступника декана, декана юридичного факультету, доцента, завідувача кафедри кримінального права і процесу, а з 1999 р. і до сьогодні – завідувач кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка.

У 1972 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Майнова відповідальність за шкоду, завдану неправильними актами у сфері адміністративного управління» (спеціальність 12.00.03), у 1989 р. – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Правові і теоретичні основи захисту порушених злочином майнових прав у радянському кримінальному процесі» (спеціальність 12.00.09). Науковий ступінь доктора юридичних наук присуджено у 1989 р. Вчене звання професора присвоєно у 1990 р. У 2000 р. був обраний членом-кореспондентом, а у 2009 р. – дійсним членом (академіком) Академії правових наук України (нині – Національна академія правових наук України). Керівник Західного регіонального наукового центру Національної академії правових наук України (2010-2018).

Напрями наукової діяльності – правові проблеми захисту прав та законних інтересів потерпілих від злочинів, питання кримінального судочинства і судоустрою. Опублікував понад 250 наукових та навчально-методичних праць, серед яких: «Кримінальний процес України: підручник» (у співавт., 1992, 1999), «Практикум з кримінального процесу України: навчальний посібник» (1994, 2000, 2008, 2017), «Судові витрати у кримінальному процесі України» (у співавт., 2003), «Кримінально-процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар» (у співавт., 2003, 2004, 2005, 2006), «Прокурорський

нагляд в Україні: навчальний посібник» (у співавт., 2002), «Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 5: Кримінально-правові науки. Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю в Україні» (у співавт., 2008 (укр.), 2011 (рос.), 2013 (англ.)), «Захист прав потерпілих від злочину в англо-американській правовій системі та кримінальному судочинстві України» (у співавт., 2009), «Використання криміналістичних знань у судовому розгляді кримінальних справ» (у співавт., 2010), «Прокурорський нагляд в Україні: підручник» (2010), «Використання непрямих доказів у кримінальному судочинстві України: монографія» (у співавт., 2011), «Конституція України: Науково-практичний коментар» (у співавт., 2011), «Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар» (у співавт., 2012), «Альтернативні способи вирішення спорів у кримінальному провадженні» (у співавт., 2015), «Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею» (2017).

Голова спеціалізованої вченої ради Д 35.051.03 у Львівському національному університеті імені Івана Франка, член спеціалізованої вченої ради Д 26.001.05 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Брав участь у підготовці проектів Кримінального процесуального кодексу України, законів України «Про прокуратуру», «Про боротьбу з корупцією» та інших нормативно-правових актів.

Тривалий період був членом Вищої ради юстиції України (1998-2004), науково-консультативних рад при Верховному Суді України та Вищому спеціалізованому Суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Член науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України.

Відповідальний редактор збірника наукових праць «Вісник Львівського національного університету», член наукової ради всеукраїнського юридичного журналу «Право України», член редакційної колегії юридичних журналів «Вісник прокуратури України», «Адвокат», «Вісник кримінального судочинства».

Заслужений юрист України (1998). Нагороджений орденом «За заслуги» III, II ступенів (2003, 2016), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2000), Грамотою Верховної Ради України (2009, 2010). Відзначений почесною відзнакою Верховного Суду України «За вірність закону» (2005). Заслужений професор Львівського університету (2004), Почесний доктор Національного університету «Острозька академія» (2011). Почесний працівник прокуратури України, старший радник юстиції (2001). Лауреат Премії імені Ярослава Мудрого (2002).

ШЕПІТЬКА Валерія Юрійовича
дійсного члена (академіка) НАПрН України

Народився 20 грудня 1960 р. у м. Ромни Сумської обл. У 1986 р. закінчив Харківський юридичний інститут (нині – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого). У 1988–1991 рр. навчався в аспірантурі цього закладу. З 1991 р. – на викладацькій роботі у зазначеному навчальному закладі на посадах асистента, доцента, професора кафедри криміналістики. З 1996 р. – завідувач кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

У 1991 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Допит неповнолітніх: психологія і тактика» (спеціальність 12.00.09), у 1996 р. – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Теоретичні проблеми систематизації тактичних прийомів у криміналістиці» (спеціальність 12.00.09). Науковий ступінь доктора юридичних наук присуджено у 1996 р. Вчене звання професора присвоєно у 1997 р. У 2000 р. обраний членом-кореспондентом, а у 2009 р. – дійсним членом (академіком) Академії правових наук України (нині – Національна академія правових наук України).

Напрями наукової діяльності – дослідження проблем криміналістичної техніки і тактики, методики розслідування злочинів, судової експертизи, юридичної психології. Має десять патентів на винаходи та авторських свідоцтв. Опублікував понад 400 наукових та навчально-методичних праць, серед яких: «Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике» (1995), «Обыск: тактика и психология»

(у співавт., 1997), «Криминалистическая тактика: теории и тенденции» (у співавт., 1997), «Криміналістика: Підручник» (у співавт., 1998, 2001, 2004, 2008, 2016), «Довідник слідчого» (2001, 2003, 2008, 2013), «Теория криминалистической тактики: монографія» (2002), «Руководство по расследованию преступлений» (у співавт., 2002, 2008), «Криміналістика: Курс лекцій» (2003, 2005, 2006, 2011), «Настільна книга слідчого» (у співавт., 2003, 2007, 2008, 2010, 2011), «Криміналістика: Словник термінів» (2004), «Юридична психологія: Підручник» (у співавт., 2004, 2008), «Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності (окремі криміналістичні методики): монографія» (у співавт., 2006), «Психологія судової діяльності» (2006), «Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): монографія» (2007), «Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 5: Кримінально-правові науки. Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю в Україні» (у співавт., 2008 (укр.), 2011 (рос.), 2013 (англ.)), «Керівництво з розслідування злочинів» (у співавт., 2009, 2010), «Інтеграція права та інформатика: прикладний і змістовний аспекти: монографія» (у співавт., 2012), «Криміналістика: ситуаційні моделі та завдання: навчальний посібник» (у співавт., 2012), «Проблеми лекції по криміналістиці» (2012), «Правова доктрина України: у 5 т. Т. 5: Кримінально-правові науки України: стан, проблеми та шляхи розвитку» (у співавт., 2013 (укр.), 2018 (англ.)), «Розслідування злочинів корупційної спрямованості» (у співавт., 2013), «Textbook of criminalistics. Volume 1: General Theory» (у співавт., 2016), «Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції: монографія» (у співавт., 2017), «Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія» (у співавт., 2018).

Брав участь у розробці Кримінального процесуального кодексу України, законопроектів «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про зброю», «Про дактилоскопію», «Про боротьбу з тероризмом», «Про боротьбу з корупцією», «Про боротьбу з економічною злочинністю», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про підготовку та атестацію наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації», «Про протидію корупції в Україні», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про приватну детективну (розшукову) діяльність», «Про державне бюро розслідувань» та ін.

Голова редакційної ради, головний редактор Міжнародного науково-практичного юридичного журналу «Криміналіст першодрукований», співголова редакційної колегії збірника «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», член редколегій юридичних журналів «Право України» та «Вісник кримінального судочинства», член редакційної ради науково-практичного медичного журналу «Український вісник психоневрології», член редколегії науково-практичного журналу «Судово-медична експертиза»; член редакційної ради науково-практичного журналу «Судебная экспертиза Баларуси», член редакційної ради міжнародних наукових журналів Проекту SWorld, член редколегій збірників наукових видань: «Криміналістика та судова експертиза», «Проблеми законності», «Вісник Національної академії правових наук України», «Питання боротьби зі злочинністю», «Науковий вісник Львівського торговельно-економічного університету: Серія юридична».

Член спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, а з 2002 р. – її вчений секретар. З 1997 р. – вчений секретар відділення кримінально-правових наук Національної академії правових наук України, є головою Координаційного бюро з проблем криміналістики, судової експертизи та юридичної психології НАПрН України. З 1998 р. завідує лабораторією «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України. Президент Міжнародного Конгресу криміналістів (2012), Почесний член Литовського товариства криміналістів 2013, Почесний член спілки юристів України (2001), член міжнародної поліцейської асоціації (ІРА) (1998).

Учасник бойових дій, нагороджений медалями «Воїну-інтернаціоналісту» (1988), «70 років Збройних Сил СРСР» (1998), «Ветеран війни – учасник бойових дій», медаллю Верховної Ради України «Десять років незалежності» (2001), «20 років з дня виведення військ з Афганістану», орденом «За доблесть и честь» (2009), орденом «Defendens Justitiam» (Рада з суспільних нагород ООН, 2010), орденом «Корона Європи» I ступеня (Рада з суспільних нагород ООН та Європейська академія природничих наук, 2010), Почесною відзнакою Української секції Міжнародної поліцейської асоціації «За мужність і професіоналізм» (2011), відзнакою Президента України – пам'ятною медаллю «25 років

виведення військ з Афганістану» (2015), Відзнакою МАРТІС «Золота фортуна» – медалю «Незалежність України» (2015).

Заслужений діяч науки і техніки України (2003), Заслужений професор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (2017), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2019), стипендіат Фонду юридичної науки Академіка права В.В. Сташиса (2002), лауреат Премії імені Ярослава Мудрого (2003, 2006, 2017). Нагороджений Грамотою Генеральної прокуратури України (2018).

ЩЕРБИНУ Валентина Степановича
дійсного члена (академіка) НАПрН України

Народився 7 листопада 1950 р. у с. Новоандріївка Новгородківського р-ну Кіровоградської обл. У 1978 р. закінчив юридичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (нині – Київський національний університет імені Тараса Шевченка), де і залишився працювати, пройшовши шлях від асистента до завідувача кафедри господарського права.

У 1983 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Правове становище учасників арбітражного процесу» (спеціальність 12.00.04), у 1996 р. – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Проблеми попередження господарських правопорушень в умовах становлення ринкової економіки» (спеціальність 12.00.04). Вчене звання доцента присвоєно у 1989 р., а вчене звання професора – у 2001 р. У 2004 р. обраний членом-кореспондентом, а у 2009 р. – дійсним членом (академіком) Академії правових наук України (нині – Національна академія правових наук України).

Напрями наукової діяльності – проблеми господарського права і господарського процесуального права. Опублікував понад 180 наукових та навчально-методичних праць, серед яких: «Попередження господарських правопорушень» (1993), «Очерки акціонерного права України» (у співавт., 1995), «Господарське право України: навчальний посібник» (1995, 1996, 1998, 1999, 2001, 2002), «Арбітражний процес» (у співавт., 1999), «Господарське право: підручник» (2003, 2005, 2006, 2007, 2009, 2012, 2013), «Правові проблеми створення та діяльності промислово-фінансових груп в Україні» (у співавт., 2005), «Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 4: Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права» (у співавт., 2008 (укр.), 2011 (рос.), 2013 (англ.)), «Актуальні проблеми правового регулювання розвитку підприємницької діяльності в Україні» (у співавт., 2008), «Суб'єкти господарського права України» (2008), «Господарський кодекс України: Науково-практичний коментар» (2004, 2008, 2012), «Система органів державного управління та регулювання в сфері підприємницької діяльності: монографія» (у співавт., 2010), «Актуальні проблеми господарського права (Загальна частина): навчальний посібник» (2012), «Правова доктрина України: у 5 т. Т. 4: Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права» (у співавт., 2013 (укр.), 2017 (англ.)), «Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): навчальний посібник» (2016).

Член редакційної колегії видань: «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Юридичні науки», «Приватне право і підприємництво», «Вісник господарського судочинства», «Вісник Вищого адміністративного суду України», «Бюлетень законодавства і юридичної практики».

Заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 26.001.06 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Академік Академії наук вищої школи України (1999). Приймав участь у складі робочої групи з розробки проекту Господарського кодексу України.

Заслужений юрист України (2009), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2019). Оголошено подяку Президента України (2009). Нагороджений знаками Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України» (1999) та «За наукові досягнення» (2008), нагрудним знаком Вищого арбітражного суду України «Почесний працівник арбітражного суду України» та нагрудним знаком і платівкою Вищого господарського суду України «85 років арбітражно-судовій системі України». Лауреат Премії імені Ярослава Мудрого (2012).